

3.

Ἦσυχο βράδι καὶ περῆς τὸ λόγγο. Ἐνα στεφάνι
ψηλά γυρτό κ' οἱ ἀγκυλιές κάτω κ' ἕνα πηγᾶδι.
Ἦσα σ' ἀνοῦνε πὸν περῆς. Κ' ἐὸν κάτω στήν πέτρα:
Μιάς μάννας κλάμα θάκουσ' ἡ κάπου ἐκεῖ σὸ ρουμάνι.

4.

Νύχτα κ' οἱ εἰζῶνοι ράθυμο πάνε τὸ παληγάρι.
Νά, τὰ χωράφια του' νά, οἱ οὐκιές, παλιές του φι-
λενάδες
νά, κ' ἡ Φραγκιάτα ἔρημη. Καὶ σὰ σὸ περιβόλι
ἐφτάσανε, ἀπ' τὴν κεραιὰ γύρνε ἕνα κλωνάρι.

5.

Ἦπνος πανώριος σὰ νερά καὶ κάπου ἐκεῖ στήν ἔερα
μέσ στήν ἠλιόφωτη ἔρημιά ἄκου σ' ἕνα κλωνάρι
τοῦ γαρδελιῶ τὸ λάλημα. Καὶ τοῦ ψαρά ἡ κουβέντα
περνάει καὶ μένει ἀξέπνητο τὸ γαλανὸ γιβᾶρι.

Βραχώρι.

MEMAS ΔΑΝΑΛΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΟΚΡΙΤΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

Στὴν ἀναβροχιά καλὸ καὶ τὸ χαλάζι

Γιὰ μιὰ φυλλαδοῦλα τοῦ κύριου Γ. Ἀξιώτη
[Ἀπὸ τὴν Ἱστορία εἰς τὰ πράγματα.
Ἀθήναι, Φεβρουάριος 1910].

Μετὴν καλύτερη θέληση ἀδύνατο νὰ συμπα-
θήση κανεὶς μετ' τὴ φυλλαδοῦλα τοῦ συντεχνίτη, ὅχι
ὅμως καὶ ὁμοιδεάτη, ἀν κρίνω ἀπὸ τὴ φυλλαδοῦλα,
κύριου Ἀξιώτη.

Ὁ κύριος Νάζος διαβάζοντάς τη, ἀν τὴ διά-
βασε, πρέπει σίγουρα νὰ σκέφτηκε «Θέ μου, σὰ μοῦ
δίνεις τέτοιους ἔχτρος, τί τοὺς θέλω τοὺς φίλους».
Γιατὶ καὶ δίχως νὰ μεταχειριστῶ τὰ λόγια τοῦ φί-
λου καὶ συνεργάτη μου τοῦ Ξενοπούλου, ποῦ τόσο
φαίνεται νὰ πικράνανε τὸν κ. Ἀξιώτη, δίχως νὰ
χαρακτηρίσω δηλ. τὴ φυλλαδοῦλα γιὰ «ἐμπαθῆ»

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

ΟΙ ΔΥΟ ΑΓΑΠΕΣ^{*)}

Ἦταν νύχτα. Κι ὁ Γιώργης ἦταν τώρα μονα-
χὸς τοῦ στήν κατοικία του, ἕνα καλύβι ἀπὸ πλοκὸ
καὶ καλάμια σοβαντισμένο μετ' λάσπη ἀπὸ μέσα καὶ
ἀπὸ ἔξω. Ἀπὸ τὴ χτεσινὴ μέρα δὲν εἶχε φανεῖ σὸ
χωριό, κ' ἐκρουβότουσαν σ' ἔρημα μέρη, ἀπόπερα ἀπὸ
τὸ σύνορο τοῦ χωριοῦ καὶ μόνο σὺσκατα τὴ νύχτα
ἐρχόταν νὰ κοιμηθῆ στήν κατοικία του. Ἐσκεφτό-
ταν καὶ κείνος νὰ φύγει. Γιὰ τοῦτο ὅμως ἡ μάννα
του ποῦ τὸν εἶχε ζητήσῃ ὡς τὸ σούρουπο δὲν τὸν
εἶχε βρεῖ πουθενά. Τώρα τοῦ καλυβιοῦ ἡ πόρτα
ἦταν κλειστὴ καὶ μανταλωμένη ἡ φωτιὰ ἐκρουφύ-
καιγε μέσα στὶς στάχτες σὲ μιὰν ἀγκωιή καὶ τὰ
δαυλιὰ ἀνάδιναν καπνὸς πρὸς τὴν κατὰμαυρη κα-
λαμμένα σκέπη. Ἦταν σκεπτικὸς, κ' ἦταν ἀνήσυ-
χος, κ' ὅλο ἐσυλλογιόταν πῶς νὰ μνηύσει τοὺς
γονιούς του τὴν ἀπόφασή του, γιὰτὶ ὁ ἴδιος ἐντρε-

*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀρ. 387.

καὶ ἀδίκον, τολμῶ νὰ τὴν ὀνομάσω ἀδέξια· ἀδέξια
ὅμως σὲ βαθμὸ ἀπίστευτο.

Ἐνα μικρὸ παραδειγματάκι ἐλπίζω ὅπως νὰ
πεῖσῃ καὶ τὸν κ. Ἀξιώτη τὸν ἴδιο: Ὁ Βάρβογλης
λόγου χάρι στὸν ἀριθμὸ 372 τοῦ Νουμά μας ἔ-
δειξε, φωτεινότητα, πολλὰ κακὰ τοῦ σημερινοῦ μας
ᾠδείου. Ὁ δ' εἶταν φυσικὸ λοιπὸν ἐκεῖνοι ποῦ πολε-
μοῦνε, καὶ ἀπὸ πεποίθησι μάλιστα, τόσο ἀλύπητα
τὸ σημερινὸ μας ᾠδεῖο, νὰ πάρουνε τὰ λόγια τοῦ
Βάρβογλη ἐπιχείρημα γιὰ τὴν πολεμικὴ τους· νὰ
μᾶς ποῦνε πόσο σπουδαῖο, κάποιος βρισκόμενος ἔξω
ἀπὸ τὰ προσωπικὰ καὶ τὰ μικροσυφέροντα, νὰ βρι-
σκῇ τὸ καὶ τὸ ψεγάδι σὸ σημερινὸ μας ᾠδεῖο· ὅτι
περιμένεμε μάλιστα ὁ κ. Ἀξιώτης νὰ παραφου-
σκῶσῃ κάπως τὴ σημασίαν τοῦ ἄρθρου τοῦ Βάρβο-
γλη τὴ στιγμὴ ποῦ σὰν τὸν κ. Λαμπιλέτ καὶ τοῦ
κ. Ἀξιώτη τὸ ἰδανικὸ φαίνεται πῶς αἰτῶνε, εἶναι
καὶ θὰ εἶναι· νὰ ποδείξῃ πῶς τ' ᾠδεῖο μας δὲ
φραῖ.»

Ἄντις ἀπὸ τὰ τί βλέπουμε στὴ φυλλαδοῦλα τοῦ
κ. Ἀξιώτη; ἀγωνίζεται νὰ μᾶς ἀποδείξῃ πῶς ὁ
Βάρβογλης δὲν ἀξίζει, πῶς δὲν κάνει ἄλλο παρὰ νὰ
ἐπαναλαμβάνῃ ἕσα ὁ Ριζοσπάστης καὶ ὁ ἴδιος κ.
Ἀξιώτης; εἶπανε, λένε καὶ θὰ λένε γιὰ τ' ᾠδεῖο
μας· τὸν εἰρωνεύεται (;) μουτικὸ καὶ φιλόλογο καὶ
σὸ τέλος τὸν περᾶ σὴ δέφτερη κατηγορία τοῦ
τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα» ποῦ μᾶς λέει πῶς ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς
ἀσθενεῖς καλλιτεχνικοὺς χαρακτήρας, τοὺς ὁποίους
τελείως ἀφωμοίωσε πρὸς ἑαυτὸ τὸ πνευματικὸν μας
περιβάλλον, καὶ οἱ ὅποιοι, ὁσάκις γράφουν ὅτι δὴ
ποτε σχετιζόμενον πρὸς τὴν μουσικὴν, λέγουν ἀνη-
σίας καὶ παραλογίζονται εἰς βαθμὸν πρωτοφανῆ καὶ
ἀπίστευτον.

Κι ἂ μᾶς πῇ ὁ κ. Ἀξιώτης πῶς μπορεῖ νὰ
πειράχῃ ἀπὸ κάτι λόγια τοῦ Βάρβογλη ὅτι τοῦ
ποῦμε πῶς ὅσο κ' ἦν ἀγαπᾶ τὰ μακαρονικά στὴ
γλώσσα του, κάτι ἀρχαῖα λόγια σὰν τὸ «Τύρον
μέν, ἄκουσον δὲ» δὲν τὰ νοιώθει.

Ἄφρα λέγονται, πιστέτω, τὸ εἰλάχιστο ἀδέξιο-
τητες· ἀδέξιοιτες μάλιστα ποῦ γενῶνε τὴν ὑπο-
ψία πῶς ὁ κ. Ἀξιώτης μπορεῖ νὰ ἔχη ὅλη τὴν
καλὴ διάθεσιν νὰ σώσῃ τ' ᾠδεῖο Ἀθηνῶν ὅμως μετ'
μιὰ συμφωνία: ἀφτὸς καὶ μόνο ἀφτὸς, σὺν τῷ κυρίῳ
Λαμπιλέτ, ἐννοεῖται, νὰ κληρονομήσῃ τὴν ἑλπίδα καὶ
λχταράει μὴν τοῦ πάρι κανεὶς τὴ δόξα. Μ' ἄλλα
λόγια, νὰ ἐπικρίνῃ κανεὶς τ' ᾠδεῖο μονοπούλι τοῦ

κ. Ἀξιώτη· ὁποῖος ἄλλος βάλῃ χέρι, ἐξὸν τὸν κ.
Λαμπιλέτ, ἐννοεῖται, κατατάσσεται ἀμέσως στὴ
δέφτερη κατηγορία τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ πνεύ-
ματος εἰς τὴν Ἑλλάδα.»

Ἄς εἶναι· τέτοιες ἀδέξιοιτες βρίσκει κανεὶς
πολλές, μὰ πάρα πολλές στὴ φυλλαδοῦλα ποῦ ἔχω
μπροστά μου· καμιάν ὄρεξιν δὲν ἔχω, μὰ καὶ κανεὶς
ὄφελος δὲ βγαίνει, νὰ τίς πάρω μιὰ μιὰ. Κι ἀν ἔρ-
χουμαι σήμερις νὰ πιάσω τίς πολυτίμες στήλες τοῦ
Νουμά τὸ κάνω ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά γιὰτὶ στὴ φυλ-
λαδοῦλα ἀφτὴ ὁ κ. Ἀξιώτης μᾶς κρουσιάζει κάτι
γνώμες γιὰ τὰ σπουδαιότερα μουσικοζητήματα τοῦ
τόπου μας, ποῦ κατὰ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη ἂ
γινότουσαν, οἱ περισσότερες ἀπὸ δάφτες, μιὰ μέρα
καὶ γνώμες τοῦ ᾠδείου, θὰ βγαίνανε ἀληθινὰ ὀλέ-
θριες γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ τέχνη. Ἀπὸ τὴν ἄλλη
θεωροῦμαι καλὸ νὰ μιλήσω ἰδῶ γιὰτὶ μέσα στὶς κα-
τηγορίας τοῦ κ. Ἀξιώτη ὑπάρχουνε καὶ μερικὲς ποῦ
πρέπει νὰ τίς προσέξουνε καὶ στὴν Ἀθήνα καὶ ἰδικί-
τερα στ' ᾠδεῖο: Χρῆός μου τὸ θορῶ νὰ πολεμήσω
μὲ ὅλη μου τὴ δύναμιν τίς πρῶτες καὶ νὰ τανίσω
καὶ δεῖξω, ὅσο μοῦ εἶναι βολετό, τίς δέφτερες.

**

Ἄς πιάσουμε τὴ φυλλαδοῦλα καὶ ἂς κοιταξοῦμε
τίς σπουδαιότερες κατηγορίες τοῦ κ. Ἀξιώτη.

Ἀμέσως στὴν ἀρχὴ μᾶς λέει πῶς τ' ᾠδεῖο ἀπὸ
τὸν καιρὸ τῆς ἀναδιοργάνωσής του ἐκλουθεῖ δρόμο
ἀντίθετο μετ' τὴν «καλλιτεχνικὴν ὑπόστασιν τοῦ
περιβάλλοντος». Τὸ παλιό, μᾶς λέει, ᾠδεῖο, ἀκο-
λουθοῦσε δρόμο πολὺ πῶς σύμφωνο μετ' τὴν «καλλιτε-
χνικὴν ὑπόστασιν τοῦ περιβάλλοντος» καὶ μᾶς ἐξηγᾶ
ποιὸς εἶταν ὁ δρόμος ἀφτὸς· «Ἐνα solo ἀπὸ τὴν
Lucia· ἕνα ἀπὸ τὴν Νόρμαν, τὸν Crispino·
ἔργα ἱκανὰ νὰ ἐμπνεύσουν τὴν ἀληθινὴν ἀγάπην τῆς
μουσικῆς· ἀλλὰ καὶ νὰ προετοιμάσουν τὸν δρόμον
πρὸς μιὰν εὐρεσίαν τῆς Τέχνης ἀντίληψιν καὶ
παρακάτω μᾶς μιλεῖ πάλι γιὰ ἕνα solo ἀπὸ τὴν
«Λουκίαν», ἕνα prelude ἀπὸ τὸ Nabucco, γιὰ
μιὰ χροιά τοῦ Κριστίνου καὶ συμπεριφέρει ἂ Ἀπα-
ραιτήτως διὰ τὴν μουσικὴν μας ἀ-ατροφίαν, τὸ μορ-
φοτικὸν σύστημα δὲν εἶναι Γερμανικόν· δὲν εἶναι
Γαλλικόν· δὲν εἶναι Ἴταλικόν(!)· εἶναι Ἑλληνι-
κόν(!), μετ' βασιμὸν μόνον ἐκεῖνην τῶν ξένων μεθόδων·
τὸν κλασικισμόν.»

Ἐδῶ τὸ ξαναλέω καὶ πρέπει νὰ τὸ ξαναπῶ· ὁ

νοῦν τὰ ἀνακατώματα·

«Ἄνοιξε» ἐπρόσταξε.

«Ὅχι» τῆς ἀπάντησε μετ' ἀπόφασιν.

«Σοῦ βάζω φωτιὰ» τοῦπε ἀποφασιστικά.

«Κακούργχ!» τῆς ἀποκρίθηκε ἐρχόμενος στὴν
πόρτα.«Ἔτσι μ' ἔκαμες» τοῦπε «θέλω νὰ μ' ἀνοι-
ξεις! μὴ χάνεις καιρὸ!»

Τὴν ὑπάκουσε. Κ' ἡ γυναῖκα εἰπήκε ἀμέσως
μέσα κ' ἐμαντάλωσε πάλι τὴν πόρτα. Ὁ Γιώργης
ἐκάθισε ἀμίλητος μπρὸς στὴν ὀγνήττρα, ἀνασάλεψε
τὰ δαυλιὰ, ἔρριξε κλαρὶ πάνου στὰ καρβουνιασμένα
ξύλα κ' ἐφύσησε, ὡς ποῦ βγήκε μιὰ ἐκστέρη φλόγα.
«Γιατὶ δὲν ἀνοίγεις τὴν ὄρα;» τὸν ἐρώτησε
ἄγρια καὶ σκληρά.

Δὲν τῆς ἀπάντησε κ' οὔτε τὴν ἐκοίταξε συμ-
πῶντας πάντα τὴ φωτιὰ του.

«Σοῦ φαίνεται» τοῦπε πάλι ἐρχόμενος σιμά του
«πῶς θὰ σὰς ἀρήσω; Σοῦ περνάει ἀπὸ τὸ νοῦ πῶς
θὰ πάρεις τὴ Μύρια;»

«Δὲν ἀκουσε» τῆς ἀπάντησε ἀπελπισμένως
«πῶς δὲ θέλει πλιά νὰ μὲ ἰδεῖ.»

«Τῆς ἐστείλατε προξενιά τὸν παπᾶ σήμερα
πάλι» τοῦπε ἀμὲ τὸν καιρὸ μπορεῖ νὰ συγκλίνει.»

πόταν νὰ τοὺς ἐξαγναντήσῃ. Ἀλλὰ ὡς τόσο γιὰτὶ
ἡ ὄρα ἦταν περασμένη, ἐτοιμαζόταν νὰ πλαγιασῇ.

Μὰ κάποιος ἔκρουσε ἀνάλαφρα τὴν πόρτα
ἀπὸ ἔξω, καὶ τὰ μαλλιά του ἀνασηκώθηκαν. Χωρὶς
νὰ θέλει ἐκοίταξε πρὸς τὸ ντουφεκὶ του ποῦ τῆξε
κρεμάσει σιμά σὸ κρεβάτι του, ἀλλὰ ἀπόκρισιν
δὲν ἔδωκε.

«Γιώργη, Γιώργη» τοῦπε χαμηλὰ μιὰ φωνὴ
ἐξανκρούοντας τὴν πόρτα ἐκοιμάσῃ; Ἐύπνα.»

Ὁ Γιώργης ἐγνώρισε τὴ φωνὴ καὶ ἀνκνήσασε.
Ἦταν ἡ Βασιλική. «Ἄχ» ἐστοχάστηκε βαρύνουμος
μετ' δυνατὸ χτυποκάρδι· ἀτὶ θέλει πάλι! Μὰ ἀπάν-
τησιν δὲν ἔδωκε.

«Ἐύπνα» τοῦ ἐξανκνήσασε δυνατώτερα· «ἔξυπνα κ'
ἀνοίξε· γιὰ τὸ καλὸ σου ἐρχομαι.»

Δὲν ἀπολογήθηκε καὶ δὲν ἐταράχθηκε ἐλπίζον-
τας πῶς ἡ γυναῖκα θάλεγε τὸ καλύβι κλειδωμένον
ἀπ' ἔξω καὶ πῶς θάφρουγε.

Μὰ ἐκεῖνη τοῦ ἐξανκνήσασε τινάζοντας τὴν
πόρτα:—«Δὲ θέλεις ν' ἀκούσεις; δὲ θέλεις ν'
ἀνοίξεις; ἔξω πῶς εἶσαι μέσα, βλέπω τὸ φῶς.
βλέπω τὸν καπνὸ τῆς ὀγνήττρας ἀπὸ τίς χαραμά-
δες· ἀνοίξε σοῦ λέω· πρέπει νὰ σὲ ἰδῶ!»

«Τί θέλεις πάλι» τῆς ἀποκρίθηκε «δὲ σοῦ φτά-

δρόμος που πολεμά εδώ να μας δείξη και να μας υποβάλλη ο κ. 'Αξιότης είναι αληθινά δλέθριοι για τη μουσική μας τέχνη· γιατί όσο κι εμείς τα ξερομασσά, μ' αφέτη του τή φυλλαδούλα δεν κάνει άλλο παρά να μας προσκαλή να βουτηχτούμε στις γλύκες τής 'Ιταλικής μουσικής· κ' ή 'Ιταλική μουσική, αφέτη που αναφέρει ρητά ή φυλλαδούλα, δεν είναι τέχνη με τήν ανώτερη τής λέξης σημασία· είναι το πολύ πολύ στην καλή της μορφή ένα ποτήρι σαμπάνια, στη σχολαστική μορφή τής κλασικής ύπερας μια νοθευμένη μαστίχα ή ένα έμπορικό που πουλάνε με τήν οκά τις ξριες, τα ντουίτα και τα κουαρτέτα, που μετρούνε με τόν πήχη τις κολορατούρες, τις άψηλές και χαμηλές νότες· κι ό,τι άλλο αγαπάτε—μόνο τέχνη δεν είναι.

Η 'Ιταλική μουσική κι ό 'Ιταλιάνικος καλλιωδισμός στάθηκε πάντα το πιο σπουδαίο εμπόδιο στο ξετύλιγμα κάθε 'Εθνικής μουσικής· ως άνοιξη κομμάτι τήν 'Ιστορία τής Μουσικής του ό κ. 'Αξιότης να δή. Κανένας έθνικός συνθέτης δε βγήκε κατόπι από 'Ιταλική έπιρροή, το ένάντιο, όλοι οι νεώτεροι έθνικοί συνθέτες μόνο ύστερις από βαθειά μελέτη και γνωριμιά με τήν άψηλή και σοβαρή τέχνη (τους μεγάλους Γερμανούς, το Γάλλο Μπερλιόζ) χαρίσανε στο έθνος τους και στον κόσμο όλο ένν κομμάτι αληθινής τέχνης.

Έτσι ό Δανός Γκάντε, οι Νορβηγοί Σθέντσεν και Γκρίγ, οι Τσέχοι Σμετάνας και Ντβόρζακ, ό Πολωνός Μονιουσχο. Μά κ' οι Γάλλοι άφτοι τότες πατήσανε τάψηλότερα σκαλοπάτια τής Τέχνης, και δίχως να χάσουνε μάλιστα τίποτις από τόν 'Εθνικό χαρακτήρα τής μουσικής τους, όντας γνωριστήκανε στενώτερα με τή Γερμανική σοφία και τέχνη.

Κι ό λόγος θαρρώ έφοκλόδωτος· γνώρισμα χαραχτηριστικό τής 'Ιταλικής μουσικής ή τεχνοτροπία· το έξωτερικό· το φανταχτερό· ή μελωδία—ή σάρκα (δίχως όσάα κατά δυττυχία)· τής Γερμανικής ή σοφία· το έσωτερικό· ή άρμονία—τά όσάα (μά και με σάρκα και τί σάρκα!)

Ό Τεχνίτης λοιπόν που παίρνοντας το Γερμανικό σκελετό και χαρίζοντας του σάρκα από το 'Εθνος του, είναι σε θέση να του φυσήσει και τήν ψυχή του 'Εθνους του, έρτεκεσε κι όλας 'Εθνική μουσική δίχως να το καλοκαταλάβη. Έκει που ή 'Ιταλική μουσική όντας όλο; διόλου έξωτερική και

ζώντας μια ψέφτικη ζωή δεν επιδέχεται ούτε τήν παραμικρή, ξένη σε άάρτηνα, 'Εθνική μεταλλαγή. Μάλλα λόγια : όλη της ή αξία, ή βερότητα κ' ή δύναμη βρίσκονται συγκεντρωμένες στη μελωδία· ή θάψισουμε λοιπόν αφέτη τή μελωδία άνέγγιχτη κι άπέραχτη (έννοώ το χαραχτήρα της) και τότες γράφουμε 'Ιταλική μουσική κι όχι 'Εθνική ή θα βγάλουμε τήν 'Ιταλική μελωδία, μά τότες βγάλαμε κι όλη τήν 'Ιταλική μουσική, άφου έξω από τή μελωδία της δεν έχει τίποτις άλλο δικό της.

Κ' ένα παράδειγμα φεινότατο : το Ρούσο Γκλίνκα, πατέρα τής Ρούσικης έθνικής μουσικής. Ό Γκλίνκα μελετημένος και στις δυό άφτες σπουδαιότατες τότες μουσικές σχολές τής έποχής του και τήν 'Ιταλική και τή Γερμανική. 'Ας άνοιξη ό κ. 'Αξιότης τις ύπερες του Γκλίνκα να δούμε : ή 'Ιταλική έπιρροή έμεινε 'Ιταλιανισμός με δίχως καμιά 'Εθνική χρωματιά κ' έτσι άπαντούμε άρκετά συχνά τις ξριες με τις αντιπαθητικές κι άντιαισθητικές κολορατούρες που άπαντάμε και στην κατακαυμένη τή Λουκία(ν) του κ. 'Αξιότη, με το συμπάθειο, του Ντανιζέττη ήθελα να πώ. Η Γερμανική έπιρροή όμως μεταβλήθηκε έλη σε Ρούσικη έθνική χρωματιά· κ' έτσι βλέπουμε στο Γλίνκα τή Γερμανική σοφία χυμένη σε καινούριους άρμονικούς συνδυασμούς με Ρούσικη χρωματιά, βρίσκουμε πλούσια κ' έθνικά χρωματισμένη όρχήστρα και κάποιο βάθος που δεν το άπαντούμε σε καμιά από τις γλυκανάλατες ύπερες που μας άραδιάζει ό κ. 'Αξιότης στη φυλλαδούλα του.

Για ίσια ίσια τήν 'Ιταλική έπιρροή πρέπει να πολεμήσουμε με όλη μας τή δύναμη ά θέμα να προστατίσουμε τήν 'Ελληνική «μελωδία» (=δημοτικό τραγούδι) κατά που ζητάει ό κ. 'Αξιότης από τ' 'Ωδειο μας.

Τήν έμπορική μουσική ήν γένει, από τήν ύπεραίσαμε τήν καντσονέττα, πρέπει να πολεμήσουμε ά θέμα να σώσουμε το δημοτικό μας τραγούδι και να θάψισουμε ζωντανό στο στόμα του λαού άντις να το μεταλασμάσουμε μόνο σε βιβλία και λαογραφικές συλλογές, (που βέβαια πολύ χρήσιμες κι άναγκαίες). Όλες άφτες οι ξριες κ' οι καντσονέτες κ' οι όπερέττες οι Βιεννέζικες κ' οι Φραντσέζικες κ' οι Ταλιάνικες με τήν έφολή τους μελωδική, περνούνε γλήγορα και δίχως κόπο στο στόμα του λαού, του χαλνούνε το γούστο του, του χαλνούνε το τονικό του αίστημα, και στο τέλος τόν

κάνουμε να ξεχάση ή και να βαρεθή το δικό του τραγούδι.

Κ' είναι αλήθεια τρομερό να περπατά κανείς μέσα στην 'Αθήνα κι άντις νακούη το έθνικό μας τραγούδι, να βασανίζουνε τάφτια του οι διάφορες καντσονέττες, οι κλαψιάρικες Νορματρικιάτες, τών οργανίττων κ' οι σαχλοανάλατες έφτυμες κι άνέφτυμες χήρες.

Γι' αφέτο, και πρέπει να του το πούμε εδώ του κ. 'Αξιότη, βρίσκω πως αν και μόνη αφέτη τήν ύπηρεσία πρόσφερε στη μουσική μας ό κ. Ναζός, δηλ. που έξώρισε από τ' 'Ωδειο τους Ναμπούκος, τις Νόρμες και τόν Κρισπίνο, άρκει για να του άφειθύνε πολλές άμαρτίες.

Κι ως μη κρυφτή πίσω από τα δάχτυλά του ό κ. 'Αξιότης να μας πη πάλι πως «έπαραιτήτως το μορφωτικό μας σύστημα δεν είναι Γερμανικό· δεν είναι Γαλλικό· δεν είναι 'Ιταλικό(!)· είναι 'Ελληνικό(!) με βάση μόνον εκείνων τών ξένων μεθόδων : τόν κλασικισμό», γιατί άπ' όσα βλέπουμε στη φυλλαδούλα του το σύστημα που άνειρέβεται ό κ. 'Αξιότης δεν είναι ούτε Γαλλικόαν, ούτε Γερμανικόαν, μά προπάντων ούτε 'Ελληνικόαν· είναι άπλούστατα 'Ιταλικόαν και δή 'Ιταλικόαν» τής προπερασμένης γενεάς και τίποτις άλλο.

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

ΡΥΘΜΟΙ

Στο φίλο μου Μάξιμο Δώρο

1.

Θά ρθής προς τα μεσάνυχτα σιγά να μου χτυπήσης
Κι άντις σάν πάντα να με ιδής τήν πόρτα να σου άνοιώ,
Στο δρόμο κάποιο φάντασμα να φεύγη θ' άπαντήσης·
Θά μής και το σπιτάκι μας θε νάβρης άδειανό . . .

2.

Άπό τή στέγη τή σκεβρή και το θαμπό φεγγίτη
Τό φεγγαριάτικο καθώς άπόρη πέφτει φώς
Τυλίγει σά σε σάββανα το ρημαγμένο σπίτι . . .
Ποτέ του ζωντανότερα δε μίλησε ό Χαμός.

«Στο χωριό δεν έπηγα από τήν ώρα που μ' έντρόπισαες.»

«Θά γένει τέλος άπόψε! Πρέπει άντάμα να φύγουμε σ' άλλον κόσμο.»

«Μαζή σου;» τής είπε τρομαγμένος.

«Αν αγαπάς τή ζωή σου!» του άπάντησε άμέσως.

«Όχι» τής είπε άποφασιστικά.

«Τότες άπόψε θα μας σκοτώσουν» του άπάντησε.

«Και για μένα ό χαμός είναι μικρό κακό, γιατί τή ζωή πώχω δεν τή βαστάω πιλιό· είμαι ντροπιασμένη και καταφρονεμένη· μά έσύ τάρταιξες όλα.»

«Έγώ;» είπε κ' έσηκώθηκε από τήν όγνήστρα του όπου έκαιε τώρα μια μεγάλη φλόγα· «ό κόσμος όλος ξέρει πως δεν ήμουν ό πρώτος· έσύ ήσαν πάντα άκουσμένη στο κακό.»

«Γιατί πάντα εφρεθήκαν άνθρώποι δυοιοί σου που μ' έγέλασαν. Μά μη χρονοτριβας, οι δικόι μου σε λίγο θάναι εδώ.»

«Τί έκαμες πάλι;» τής είπε σιμόνοντας τήν και σηκώνοντας το χέρι σά ναθελε να τήν χτυπήσει· «γιατί ήρθες εδώ αψήνη τήν ώρα;»

«Έσύ τάκαμες όλα» του άποκριθηκε άτάραχη· «αν άφινες τή Μαρία δε θα γενόταν άντάρα καμία,

δε θα μάθινε κανένας τίποτα· θα περνούσαμε ζωή χαρισάμενη· μά ήθελσες και συ να με γελάσεις· και δε βαστούσα πιλιό· πάμε, σου λέω!»

«Όχι» τής ξανάειπε άποφασισμένος «δε φεύγω μαζή σου· δε σε θέλω. Γιατί ήρθες;»

«Α» έκαμε εκείνη άχνίζοντας και άνοιγοντας τα μάτια της αθά χαθούσε! Να τους έβλεπες πως έκαναν σήμερα! Σε γυρεύουν παντού· θέλουν το θάνατό σου· κανένας τους δε μου μιλεί· θα ξεπλύνουν λέει όλες τις ντροπές που τους έφόρτωσα με μίας· θα σκοτώσουν και τους δυό μας. Οι δικόι μου είναι άνταμωμένοι με τάρτερρα τής Μαρίας. Και είναι όλοι άγριεμένοι! Πάμε, πάμε!»

«Μαζή σου όχι, σουπα, δε θέλω να γελάσω τή Μαρία.»

«Α, τήν αγαπάς εκείνηνε! μά με το πείσμα σου θα χάσεις τή ζωή σου!»

«Αν ήσουν άλλωιότικη κάνε! Μά σκέψου πόσα έκαμες! Κ' είσαι πάντα στο κακό άκουσμένη, κ' είσαι γυναίκα άλλουνού, και ό άντρας σου θα μας έχανε στη φυλακή και τους δυό όταν θα τάρεσε.»

«Πάμε» παρακάλεσε άρχοντας.

Στο φώς τής φωτιάς που έκαιγε στην άγκωνή σπιθηρίζοντας έφαινότου κίτρινη, κ' έκοίταζε τρο-

γύρου της μ' άνησυχία. «Όσο ή ώρα περνούσε τόσο δι κίντυνος έγενότου μεγαλειότερος και το φύγι δυσκολώτερο.

«Πάμε» του ξανάειπε δακρύζοντας «αν αγαπάς τους γόνους σου, πάμε! Θα μας εύρουν· μά τόν ούρανό, σου λέω τήν αλήθεια.» Και σε μια στιγμή άψιόνοντας έπρόσθεσε:—«Οι καταραμένοι με κυνηγούν! Χαλεύουν τώρα τήν τιμή τους, άφόντις οι ίδιοι τάκαμαν! Έκείνοι μ' έδωκαν του άντρος που δεν αγαπούσα, όταν ήμουν δεκάξη χρονώ· νήπιο άκόμα. Και τώρα που μ' άπαράτησε αυτός δε άφορισμένος, θέλουν να ζω μοναχή κι άπροστάτευτη, και να μην αγαπάω κανένανε, σάν το έρνο το πουλί! Α κόσμο κακέ!» Και τούτα λέγοντας έπιπασε από το χέρι το Γιώργη και τόν έτράβηξε προς τήν πόρτα. Κ' έπρόσθεσε άνήσυχη:—«Φεύγε, φεύγα...και μοναχός σου, ά θέλεις!... Για ύστερη φουά έδοκίμασα ναχω τήν αγάπη σου. Συμπάθητε· μ' έπνιξε ή ζήλεια κ' έκαμα τα σκάνταλα. Μά φεύγε· ή ώρα κλει!»

Ό Γιώργης τήν έκοίταζε στατικός και ιδάκρυσε χωρίς να το θέλει.

«Ό Θεός» τής είπε απολλά θα σου συμπάθησει, γιατί ή καρδιά σου είναι καλή. «Και έστά-